

ET TŌCA a TU

L'OBCC AMB LES ENTITATS SOCIALS

1. Pròleg. Què és Et Toca a tu?
2. Objectius
3. Antecedents
4. Funcionament del projecte
5. Entitats participants
6. El concert
7. La primera experiència Et Toca a tu

1. Pròleg. Què és el projecte Et toca a tu?

Sovint es diu que tothom té dret als seus 30 segons de glòria. Pujar a un escenari, que els focus ens il·luminin i rebre l'aplaudiment del públic. Un moment màgic. I si algú s'ho mereix especialment són aquells que tenen més dificultats. Posar un instrument a les mans d'un nen que viu en un barri amb pocs recursos pot ser transformador. Donar-li la responsabilitat de tocar-lo i fer que l'escoltin és convertir-lo en protagonista, oferir-li un incentiu per esforçar-se cada dia.

Aquest és un dels objectius del projecte Et toca a tu, un concert participatiu en què nens i nenes que pertanyen a col·lectius vulnerables i en risc d'exclusió comparteixen escenari amb l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya. És el segon any que L'Auditori Apropa organitza aquesta experiència, i enguany ho ha fet amb dos projectes molt especials: Veus i Música per la Integració, que facilita l'accés a l'educació musical als nenes amb més dificultat econòmiques dels barris del Turó de la Peira, Roquetes i Ciutat Meridiana, a Nou Barris de Barcelona; i el projecte 4cordes, de l'Escola Germanes Bertomeu del barri Rocafonda de Mataró, que facilita l'aprenentatge artístic i musical als seus alumnes alhora que afavoreix la cohesió social de les famílies de l'entorn educatiu.

La idea és molt simple i alhora innovadora: que més de 250 nens i nenes treballin durant mesos en un projecte comú, s'impliquin en el seu desenvolupament i siguin capaços de coordinar-se per oferir un concert conjunt a L'Auditori amb els músics de l'OBC i obert al públic general. Compten amb la col·laboració del compositor Albert Guinovart, que va a conèixer els projectes, compona part de la música i adapta les lletres escrites pels mateixos nens amb l'ajuda artística i literària de la voluntària Lola Casas. El resultat serà un concert basat en el contrast entre blanc i negre, els colors que vesteixen els músics de l'orquestra. I d'aquí vénen els títols de les quatre composicions de Guinovart: animals en blanc i negre; la xocolata; dia i nit; i blanc i negre. També interpretaran peces d'altres compositors, com Bizet, Grieg i Offenbach.

Et toca a tu és una activitat participativa dissenyada conjuntament des de L'Auditori Apropa i l'OBC (Orquestra simfònica de Barcelona i nacional de Catalunya) amb el suport del Servei Educatiu de L'Auditori.

La visualització del projecte és un concert participatiu programat dins la temporada oficial de l'OBC. L'orquestra comparteix l'escenari amb entitats socials que treballen amb la música com a eina per a la integració social a barris amb als índexs d'immigració.

2. Objectius: El poder de la música i la participació

A través de l'Et toca a tu L'Auditori es proposa

Per a las entitats socials participants:

- Facilitar a persones en risc d'exclusió la possibilitat d'obrir les seves perspectives compartint l'escenari amb l'OBC.
- Aprofitar la formació permanent que reben de l'Auditori durant l'any de preparació per incrementar el seu nivell musical i millorar les seves properes actuacions.
- Crear i enfortir un vincle entre les infants i joves participants i les seves famílies amb la música i l'OBC, de manera que continuïn la relació iniciada, a partir de ser convidats a altres concerts de la temporada i en properes edicions d'Et Toca a Tu .
- Facilitar la implicació del màxim número de participants i de les seves famílies , així com de la població de l'entitat escollida, ja sigui a través de la música o d'altres arts relacionades que treballaran conjuntament.

Per als músics de l'OBC:

- Sensibilitzar els músics de l'orquestra amb el coneixement d'altres realitats socials com és la població immigrant en risc d'exclusió, a partir del diàleg, la improvisació i la creativitat artística.
- Contribuir a través de la seva música a millorar la societat.
- Tenir l'oportunitat de treballar d'una manera diferent en un concert sorprenent on es viu l'entusiasme i la frescor de l'intercanvi musical.

Per al públic i la societat en general:

- Crear vincles entre l'OBC i la societat mitjançant la creació de nous projectes i nous públics, fent-los a ells participants d'aquest projecte.
- Contribuir a iniciatives ja existents d'entitats socioculturals que treballen amb la música com a eina d'integració social, per donar visibilitat als seus projectes, garantir la seva continuïtat i potenciar noves iniciatives similars.

Els joves músics de l'entitat social Barris en Solfa (esquerra). Músics de l'OBC aplaudint la interpretació dels joves i nens de les entitats socials el dia del concert (dreta).

3. Antecedents. Per què L'Auditori fa aquesta proposta?

Et Toca a tu és fruit de l'experiència de més de cinc anys acostant la música als col·lectius més vulnerables i en risc d'exclusió a través del programa socioeducatiu d'assistència a concerts **L'Auditori Apropa Cultura**. Gràcies a aquest programa, moltes d'aquestes persones ja han estat espectadors de concerts de la programació habitual de l'OBC, i ara tenen l'oportunitat de ser protagonistes compartint l'escenari amb els músics des d'una experiència més vivencial i participativa.

L'OBC compartint l'escenari de la Sala 1 amb les entitats socials. 17 de febrer de 2012.

Al seu torn, **l'OBC** concreta en aquesta activitat la seva voluntat d'involucrar-se i participar en nous projectes socials que li permetin apropar-se a d'altres tipus de públics, buscant en aquesta activitat un enriquiment mutu tant per als col·lectius no habituals com per als músics de la orquestra.

També ha estat clau la sensibilitat, coneixements i recursos del **Servei Educatiu** de L'Auditori com a aportació de valor i permanència al projecte.

4. Funcionament del projecte

Cada any els directors musicals de l'OBC i de les dues entitats participants seleccionades fan una reunió prèvia al concert per decidir conjuntament el repertori i les adaptacions musicals que es duran a terme.

L'Auditori proporciona suport i formació musical als formadors de les entitats socioculturals que ho requereixin, amb la intenció de proporcionar recursos que garanteixin una participació de màxima qualitat el dia del concert.

Durant la setmana de preparació del concert, les dues entitats socials conviuen amb l'OBC compartint els assajos i coneixements per presentar el concert a la Sala 1 Pau Casals de L'Auditori.

Els joves músics de l'entitat social Barris en Solfa de Badalona Sud, durant la setmana d'assajos amb l'OBC.

5. Entitats participants:

Associació Músics per la Pau i la Integració:

Nascuda sota el principi que la música és una poderosa eina social i integradora, l'any 2005 crea el projecte "Voces y Música para la Integración" que ha atès més d'un centenar de nens i joves de diferents nacionalitats i situació socioeconòmica. Per mitjà de la pràctica musical s'estimula el respecte a la diversitat i el coneixement de múltiples manifestacions artístico-musicals: ensenyament musical, pràctica coral, ensenyament d'instruments musicals i pràctica orquestral.

A més, s'intenta potenciar la cultura com una activitat integrada per valors com la igualtat, el coneixement mutu, la solidaritat i el respecte del seu entorn.

Actualment el projecte compta amb els espais següents:

Districte de Nou Barris:

L'espai "**Turó de la Peira**" amb 110 nens atesos

L'espai "**Ciutat Meridiana**" amb 45 nens atesos

L'espai "**Roquetas**" amb 30 nens atesos

Districte de Sant Andreu

Espai "**Can Fabra**" 25 nens atesos

Espai "**Gavina**" 25 nens atesos

Per a joves i nens fer música junts implica conviure de forma entranyable en ànim de perfecció i afany d'excel·lència, rigurosa disciplina, sincronia i harmònica interdependència entre seccions, veus i instruments. Els integrants del projecte adquireixen autoestima, seguretat i confiança en sí mateixos, disciplina, paciència, constància, solidaritat, compromís i responsabilitat, i reconeixen el valor de l'esforç personal per assolir els objectius proposats i la importància de l'aportació individual per a l'assoliment col·lectiu.

"Participar en el Et Toca a tu és una experiència que significarà un abans i un després per al nostre projecte. Fa que els nens hi creguin més, i el més important, que cada vegada creguin més en ells mateixos."

Projecte 4 cordes:

El projecte 4 cordes, una iniciativa de l'Escola Municipal Música Mataró i Musicop, va néixer amb el propòsit d'oferir nous recursos per abordar les realitats de l'entorn dels nens i nenes de l'Escola Germanes Bertomeu de Mataró a partir de l'aprenentatge artístic, desenvolupant habilitats instrumentals a través del violí i el violoncel, potenciant la cohesió social i l'èxit escolar partint sempre de l'excel·lència en les activitats i la interacció entre l'escola, les famílies i el barri.

El 4 cordes vol complementar les estructures del sistema educatiu formal no només des d'un punt de vista instrumental sinó que a més té l'objectiu de vetllar pel desenvolupament de competències socials, comunicatives i relacionals dels i les seves participants, crear espais de cooperació entre els agents implicats i generar processos de reflexió individual i col·lectiva.

“El fet de formar part de l'Et toca a tu ha suposat pel 4cordes una experiència única: per una banda la part artística que suposa pel projecte poder formar part d'un concert amb l'OBC, i per l'altra ha significat un augment molt important de la motivació dels nens i nenes, una oportunitat de poder interpretar temes inèdits i compostos expressament per l'ocasió i una manera de fer partícip a l'escola d'un procés de creació comunitària, de treball creatiu i experimental. A més, és una manera important de donar a conèixer el treball que estem fent, de donar veu a tots aquests nens i nenes des d'una perspectiva molt positiva i des del desenvolupament de les seves capacitats i habilitats tècniques i relacionals. Representa també, un reconeixement del treball fet fins l'actualitat.

Una altra part important de formar part de l'Et toca a tu ha estat la implicació de bona part dels i les alumnes de l'escola Germanes Bertomeu. Han escrit les lletres de les cançons a partir del treball de creació liderat per Lola Casas, i aquests mateixos nens i nenes interpretaran quatre temes cantant amb el cor. Un treball transversal, de descoberta i de creativitat que ha englobat a 130 alumnes de l'escola de primària”.

6. El concert

ET TOCA A TU 2013: divendres 17 de maig a les 20 h. Sala 1 Pau Casals de L'Auditori

Més que un concert participatiu: un any de treball i d'il·lusió i un projecte que mou voluntaris.

Durant tota la temporada 12/13 les entitats socials han treballat i preparat el concert de diverses maneres en col·laboració amb L'Auditori i l'OBC:

- **Visites de les entitats socials a L'Auditori:** un matí entre setmana de juny a setembre 2012, els participants de les entitats socials van visitar L'Auditori, van assistir a l'assaig de l'OBC i van tenir l'oportunitat de conèixer al director Pablo González i als músics de l'orquestra durant la pausa

Els nens i joves de l'entitat Veus i Música per a la integració en la seva visita a L'Auditori.

- Amb la col·laboració de l'**escriptora de literatura infantil i voluntària del projecte, la Lola Casas**, els alumnes de l'**Escola Germanes Bertomeu** han **escrit conjuntament la lletra de les 4 cançons que conformen l'obra encàrrec** d'Albert Guinovart, després d'un treball de 3 mesos a l'aula. Els alumnes de 3è, 4rt, 5è i 6è han creat 4 poemes al voltant del Blanc i el Negre.
- **El compositor Albert Guinovart** i diversos músics i formadors, han visitat **les entitats socials** per tal de conèixer els projectes, els participants i el seu dia a dia. Això també ha permès a l'Albert conèixer el seu nivell musical per ajustar la seva creació a les seves possibilitats tècniques.

Albert Guinovart visitant els participants de l'Et toca a tu 2013.

- S'han organitzat **cursos musicals als formadors** habituals d'aquestes entitats, per tal de millorar i reforçar les seves capacitats musicals, com un valor que quedi després de l'experiència Et toca a tu.
- Assajos i trobades preparatòries al concert. Es fan assajos conjunts de les dues entitats que permeten que una i l'altra es visitin i coneguin els respectius projectes. Això s'ha pogut implementar gràcies al patrocini de la companyia d'autocars Sagalés.

Lola Casas amb els alumnes de l'Escola Germanes Bertomeu elaborant la lletra de l'obra encàrrec.

Albert Guinovart visitant l'Escola Germanes Bertomeu.

Programa del concert:

- G. Bizet *Carmen. Suite núm. 1 "Les toréadors"*
Grieg *Peer Gynt. Suite núm. 1 "A la casa del rei de la muntany*
A. Guinovart *Animals en blanc i negre*
A. Guinovart *Dia i nit*
Offenbach *Orfeo als inferns. Obertura (can-can)*
A. Guinovart *La xocolata*
A. Guinovart *Blanc i negre*
G. Bizet *Carmen. Suite núm. 2 "La garde montante"*

Dibuix del llibre "Blanc" Poemes de Lola Casas

7. La primera experiència *Et toca a tu* (2012)

Que ha significat per a ells ET TOCA A TU, un any després?

El 17 de febrer de 2012 es va fer el primer concert *Et toca a tu* a la Sala 1 Pau Casals amb l'assistència de més de 1.900 persones. Als músics de l'OBC es van sumar 20 nens i joves del cor i grup Orff del centre Xamfrà i 20 joves del conjunt instrumental Barris en Solfa format per 180 instruments ètnics i de percussió. Les associacions que van participar van ser:

Xamfrà:

És un centre de música, teatre i dansa, un projecte de la Fundació l'ARC Música que treballa amb nens, joves i adults, principalment del barri del Raval. Xamfrà utilitza les arts com a eina educativa i de cohesió social.

Barris en Solfa:

És un projecte socioeducatiu d'excel·lència pedagògica i artística impulsat pel Consorci de Badalona Sud. L'objectiu és la creació d'una orquestra infantil i juvenil a Badalona Sud que afavoreixi la inclusió social i el diàleg multicultural.

L'OBC amb els nens i joves de les entitats durant els assajos previs al concert.

El resultat va ser una experiència emocionant i enriquidora per a les entitats socials, els músics de l'OBC i per al públic assistent al concert.

Què hi ha després de l'Experiència ET TOCA A TU?

Ens hem reunit amb les entitats participants al 2012 per saber que ha significat aquesta experiència:

La participació a l'Et toca a tu ens ha permès:

Pablo Persico, Barris en Solfa:

- crear bons hàbits i ha ajudat molt a la cohesió de grup i sentit d'identitat, i també ha servit per agafar seguretat escènica.
- el fet d'haver treballat amb músics de l'OBC ens ha generat confiança i autoestima, sobretot perquè després de l'experiència un quartet de cordes de músics de l'OBC ha vingut ja diverses vegades a tocar als nostres concerts i col·laborar amb Barris en solfa.
- ha augmentat el grau de compromís de les famílies que han entès que és un projecte i no només una alternativa al carrer.
- ha enriquit el nostre currículum i ens ha obert portes.
- personalment ha estat una gran experiència sentir una obra meua i d'improvisació dels nois interpretada per l'OBC

Ester Bonal de Xamfrà:

- va ser una experiència molt autèntica i ens ha donat molta visibilitat com a associació.
- els nois i noies participants han tingut ganes de fer una orquestra.
- ha despertat l'interès per aprendre llenguatge musical per poder anar més lluny en el que fan.
- personalment, també ha estat una experiència molt intensa perquè vaig dirigir l'OBC.